

Jaarverslag Stichting Verzetsmuseum Zuid-Holland 2017

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	3
PRESENTATIE	4
<i>TENTOONSTELLINGEN.....</i>	<i>4</i>
<i>TENTOONSTELLINGEN I.S.M. MUSEUM VOOR VREDE EN GEWELDLOOSHEID.....</i>	<i>5</i>
<i>EVENEMENTEN</i>	<i>6</i>
KENNIS EN INNOVATIE	8
<i>LEZINGEN.....</i>	<i>8</i>
EDUCATIE.....	11
<i>ALGEMEEN.....</i>	<i>11</i>
<i>GASTSPREKERS VOOR DE KLASSEN</i>	<i>13</i>
PROJECTEN	14
COLLECTIE EN BIBLIOTHEEK.....	17
<i>COLLECTIE.....</i>	<i>17</i>
<i>BIBLIOTHEEK.....</i>	<i>17</i>
EXTERNE CONTACTEN.....	19
<i>BEZOEKERSAANTALLEN 2017.....</i>	<i>19</i>
<i>OVERLEGGEN</i>	<i>20</i>
<i>PUBLICITEIT.....</i>	<i>20</i>
PR/COMMUNICATIE/WEBSITE.....	22
SOCIALE MEDIA	22
SAMENWERKINGSVERBANDEN.....	23
INTERNE ORGANISATIE	23
<i>BESTUUR</i>	<i>23</i>
<i>MEDEWERKERS</i>	<i>23</i>
<i>VRIJWILLIGERS</i>	<i>23</i>
IN MEMORIAMS.....	24
<i>FREEK VAN DER LUGT (1942 - 2017)</i>	<i>24</i>
<i>COR MOUW (1956 - 2017)</i>	<i>24</i>
FONDSENWERVING	24
FINANCIËEL OVERZICHT 2017	25
<i>FINANCIËLE JAARREKENING.....</i>	<i>25</i>
<i>EXPLOITATIESUBSIDIE.....</i>	<i>26</i>
<i>WAARDERINGSSUBSIDIES GEMEENTEN</i>	<i>26</i>
<i>INKOMSTENBRONNEN DIVERS</i>	<i>26</i>

VOORWOORD

Ons devies '**Verzet is actie tegen onrecht en onverschilligheid**' treft u aan op ons briefpapier, onze e-mails en andere uitingsvormen. Het geeft kort en bondig de drijfveer aan die ten grondslag ligt aan de activiteiten van Verzetsmuseum Zuid-Holland.

Want opererend vanuit dit centrale motto was het Verzetsmuseum ook in 2017 weer bijzonder actief. Als grotendeels op vrijwilligers draaiende organisatie werd het nodige ondernomen. Ik noem een aantal hoogtepunten.

De tentoonstellingen '*Winterhulp-Grenzen aan Goedheid*', '*Landen en Leiders: oorlog dreigt, wat doen we nu?*', '*Vluchten naar Gouda*' en '*Kind en Oorlog*' konden rekenen op een grote publieke belangstelling. Laatstgenoemde tentoonstelling was tevens het startsein van ons nieuwste educatieve product: de 'digitale' verhalentafel. Een nieuwe manier om de Tweede Wereldoorlog onder de aandacht te brengen bij kinderen van groep 7 en 8 van het basisonderwijs en leerlingen van de eerste klassen van het voortgezet onderwijs.

Er waren de maandelijkse lezingen met wat mij betreft als hoogtepunt de in september door Rik Spann gehouden lezing/muziekvoorstelling '*The sound of war and peace: Woodstock*'. Inderdaad u leest het goed; een combinatie van een lezing en muziek die bijzonder aansloeg.

Ook een groot succes was het op 1 juli in het kader van het thema 'vluchten' gehouden benefietconcert in de Goudse Sint Jan. De unieke gelegenheidscombinatie *Fanfare Bereden Wapens* en soprane Anja van Engeland zorgden voor ongekend luisterplezier.

Honderden leerlingen vonden weer hun weg naar het Verzetsmuseum om op een eigentijdse wijze kennis te maken met het Grote Verhaal van de Tweede Wereldoorlog en de impact ervan ook in onze tijd.

Aan de toekomst van het Verzetsmuseum werd met volle kracht gewerkt. Een belangrijke stap daarin was de verkoop van het museum pand. Eind 2018 zal het Verzetsmuseum dan ook definitief de huidige locatie aan de Turfmarkt in Gouda verlaten om elders onder betere condities en met een vernieuwend concept inhoud aan haar missie te geven.

Het voor u liggende jaarverslag geeft een impressie van onze activiteiten over 2017. Een jaar waarin wij, hoe bescheiden ook, ons verzet pleegden tegen onrecht en onverschilligheid.

Veel leesplezier toegewenst.

Arjen van Wijngaarden
Directeur

PRESENTATIE

Tentoonstellingen

Tentoonstelling 'Winterhulp - Grenzen aan Goedheid'

7 oktober 2016 t/m 25 januari 2017

Deze tentoonstelling, gebaseerd op het thema 'Grenzen' van De Maand van de Geschiedenis, nodigde uit tot nadenken over hulporganisaties, hun noodzaak en de nadelen.

Winterhulp Nederland was in de Tweede Wereldoorlog een organisatie voor armenzorg naar Duits voorbeeld. In het nationaalsocialistische gedachtegoed mocht immers geen armoede bestaan. Het moest de verzuilde armenzorg beëindigen, als goed voorbeeld van eensgezind nazisme. Carel Piek werd de eerste directeur van Winterhulp. Door middel van collectes en loterijen werd er geld ingezameld. Al snel trof de hulp slechts de Arische gezinnen en werd de Winterhulp steeds meer gezien als een organisatie van de

NSB. Deelname aan collectes en loterijen nam dan ook in rap tempo af!

De huidige hulporganisaties spelen nog steeds een prominente rol bij noodsituaties. Zij onderscheiden zich naar achtergrond en levensvisie, doelgroep of werkgebied. De grote vraag is nu of zij verzoek om hulp mogen negeren omdat het niet past in hun filosofie en of zij zich op één groep mogen richten. Is hulp niet voor iedereen bedoeld? Zijn er grenzen? Hoe kritisch zijn we op die hulporganisaties? Of hebben we de toelating van ANBI-organisaties zo goed geregeld dat we als burgers anders kritisch zijn op hun functioneren?

Tentoonstelling 'Kind en Oorlog' 11 februari t/m 20 mei 2017

De tentoonstelling 'Kind en oorlog' ging over kinderen die in de Tweede Wereldoorlog moesten zien te overleven. Aan de vele facetten die het overleven in oorlogstijd kent, werd in deze tentoonstelling aandacht besteed. Zoals bijvoorbeeld aan de creativiteit voor het maken van iets uit vrijwel niets. Speelgoed en kleding uit die tijd gaven hier een goed beeld van. De hongerwinter maakte de oorlog ook nog eens extra zwaar. De verhalen van kinderen die, vaak moederziel alleen, naar het 'boerenland' werden gestuurd om aan te sterken, maakten de tentoonstelling compleet.

Tentoonstelling 'Landen en leiders': Oorlog dreigt, wat doen we?

3 juni t/m 23 september 2017

Als een oorlog dreigt, reageert iedereen op zijn eigen manier. De een vlucht, de ander vecht, weer een ander geeft zich over. Dit menselijk gedrag is van alle tijden en we zien het dagelijks in onze huidige wereld.

Wat de vorsten en leiders van de aangevallen landen in WO II deden was te zien in deze tijdelijke tentoonstelling.

Tentoonstelling 'Vluchten naar Gouda'

21 oktober t/m 14 april 2018

Vluchten voor oorlogsgeweld is van alle tijden. Momenteel worden er jaarlijks meer dan 100 vluchtelingen geplaatst binnen de stadsgrenzen van Gouda. In deze tentoonstelling werd de historische rol van vluchtelingenopvang in Gouda belicht, beginnende met de geschiedenis van het Vluchtoord Gouda. In Vluchtoord Gouda verbleven gedurende de Eerste Wereldoorlog enkele duizenden Belgische vluchtelingen. Om deze geschiedenis te kunnen plaatsen, schetsten we de achtergrond van de Eerste Wereldoorlog en van het Belgische vluchtelingenprobleem. Vluchten in de huidige tijd werd in beeld gebracht in samenwerking met Vluchtelingenwerk Gouda.

Tentoonstellingen i.s.m. museum voor Vrede en Geweldloosheid

Vredeskinderen

23 januari t/m 30 juni 2017

Het Museum voor Vrede en Geweldloosheid te Gouda organiseerde een tentoonstelling over vredeskinderen, het ging hierbij om kinderen binnen het vredesactivisme, maar ook uitingen van kinderen over het onderwerp vrede (vaak gemaakt binnen de context van vredeseducatie).

De tentoonstelling 'Vredeskinderen' bestond uit historische affiches, kindertekeningen en kindergedichten. Er werden 4 thema's behandeld: de wens tot een vreedzamere wereld te komen via kinderen, het gebruik van kinderen als beeldmerk voor de vredesbeweging, vredesacties georganiseerd door kinderen en jongeren en de creaties (tekeningen en gedichten) van kinderen over vrede.

Talen naar Vrede

11 juli 2017 t/m 7 april 2018

Het Museum voor Vrede en Geweldloosheid te Gouda organiseerde een tentoonstelling over vredessprekwoorden: Talen naar Vrede.

Hoe men denkt over vrede was onder andere te zien in spreekwoorden. Iedere regio en land heeft zo zijn eigen uitdrukkingen, zoals in deze tentoonstelling te zien was. Alle spreekwoorden zijn geïllustreerd door Lex Dirkse en Len Munnik. Lex Dirkse was actief voor diverse milieuorganisaties en werkt als standup-cartoonist en maakt whiteboard animaties. Len Munnik is actief voor de

vredesbeweging, milieu-, dierenrechten- en anti-apartheidsorganisaties en Politieke partijen. Hij tekent voor Trouw, Hervormd Nederland en OPZIJ. Het Museum voor Vrede en Geweldloosheid hoopt met deze tentoonstelling de bezoekers op een vrolijke en kleurrijke manier geïnspireerd en tot nadenken aangezet te hebben.

Tijdens de Vredesweek (16-24 september) was deze tentoonstelling onderbroken met werk van o.a. lokale kunstenaars die zich hebben laten inspireren door het thema van de Vredesweek 'de kracht van verbeelding'.

De kracht van verbeelding 16 september t/m 24 september 2017

Voor de Vredesweek organiseerde het Museum voor Vrede en Geweldloosheid een speciale gelegenheidstentoonstelling. Deze tentoonstelling bestond uit werk van kunstenaars die zich door het thema van de Vredesweek 'De kracht van verbeelding' hebben laten inspireren.

Het eerste gedeelte van de tentoonstelling bestond uit twee foto's met duiven, encaustic art (oftewel schilderen met bijenwas), gedichten en ander werk van lokale kunstenaars Rob Haster, Gonnie Rond, Irma Smit, Nicole Jansen en Marianne Waalwijk.

Het tweede gedeelte van de tentoonstelling ging in op de combinatie kunstenaar – vredesactivist. Hier was naast een reproductie van Picasso te zien: communist en pacifist, een affiche van Frank Masereel (bij zijn werk staan sociale wantoestanden centraal en hij heeft een anti-oorlogsalbum uitgegeven), een gedicht van feministe en geëngageerd kunstenaar Clara de Jong en een schilderij van theoloog en geestelijk verzorger Piet van Middelaar.

Evenementen

4 mei 2017: het 4-mei-arrangement

Dit jaar heeft Verzetsmuseum Zuid-Holland de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog op een bijzondere manier herdacht. In samenwerking met de Goudse Schouwburg en Stichting Gouds Metaheerhuis werd een gevarieerd dagprogramma samengesteld.

Het begon met een ontvangst en rondleiding in het museum. Daar vond ook een korte voorstelling plaats van Mulder & son, bestaande uit muziek en film. Een stadswandeling naar de schouwburg verbond het praktische met het educatieve. Deze wandeling voerde namelijk langs Stolpersteine, waarbij een gids telkens de verhalen vertelde achter deze stenen en bij de gedeporteerde bewoners van de huizen ervoor. In de schouwburg vond een theatervoorstelling van Yvonne Keuls plaats. Zij las voor uit haar nieuwe roman 'Koningin van de nacht', over een half Joods gezin dat tracht te overleven in de Tweede Wereldoorlog. Pax Gritter verzorgde de muzikale omlijsting.

's Avonds was er gelegenheid om deel te nemen aan een korte herdenking in het Metaheerhuis, de vroegere locatie van het Joods bejaardencentrum, waarna kon worden aangesloten bij de stille tocht die leidde naar de herdenking op de Markt.

In Nederland herdenken wij op 4 mei de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog. De Goudse Schouwburg, Verzetsmuseum Zuid-Holland en Stichting Gouds Metaheerhuis hebben de handen samen gelaten en bieden een interessant herdenkingsprogramma aan.

Met een korte muzikale voorstelling in het Verzetsmuseum, een stadswandeling langs Stolpersteine en de theatervoorstelling van Yvonne Keuls bereikt u 4 mei 2017 op een heel individuele manier!

PROGRAMMA	
11.00 uur	Ontvangst in Verzetsmuseum met koffie, amusementsmuziek en drank
12.00 uur	Route-wandeling Mulder & son (muziek en film)
12.30 uur	Vertrek wandeling met gids langs Stolpersteine
14.30 uur	Voorstelling Yvonne Keuls in De Goudse Schouwburg

Tickets à € 25,00 via www.goudseschouwburg.nl

Verzetsmuseum Zuid-Holland | DE GOUDSE SCHOUWBURG

7 mei 2017: Verteltheatervoorstelling 'Anna's Oorlog'

Op een zondag in mei was in Verzetsmuseum Zuid-Holland de theatervoorstelling 'Anna's oorlog' te zien. 'Anna's Oorlog' is een aangrijpende vertelling over de Tweede Wereldoorlog naar het gelijknamige boek van Beatrijs Nolet (Kinderjuryprijs 2011).

Anna, een meisje van deze tijd, gaat samen met haar nieuwe buurjongen uitzoeken waarom ze niet met elkaar om mogen gaan. Ze komen terecht in een stroom van familiegeheimen uit de Tweede Wereldoorlog, zoals over opa Job die als jood niet meer welkom was in zijn eigen land en in Nederland moest onderduiken, hoe zijn ouders omkwamen, over NSB'ers, over helden en een moffenmeid.

Beatrijs Nolet, de schrijfster, was er zelf ook bij. Ze wilde de voorstelling weer eens zien en kon zo meteen haar boeken signeren.

Na afloop van de voorstelling was er gelegenheid de expositie 'Kind en Oorlog' te bekijken.

Deze verteltheatervoorstelling was geschikt voor leerlingen van de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs en werd verzorgd door Het Verhalenpunt.

Derde benefietconcert Vrede en Verdraagzaamheid 1 juli 2017

Het derde jaar op rij organiseerde Verzetmuseum Zuid-Holland in de Goudse Sint Jan het benefietconcert 'Vrede en Verdraagzaamheid'. Dit jaar verzorgde de regimentsfanfare 'Bereden Wapens', onder leiding van ritmeester Harold Lenssen, het muzikale programma. De vocale bijdragen kwamen van sopraan Anja van Engeland. Hanneke Leroux, stadsdichter van Gouda, droeg deze avond twee gedichten voor. Het programma werd geïnspireerd door het thema Vluchten is van alle tijd.

Donald Pagrach verzorgde het openingswoord met een persoonlijk verhaal waarin hij vertelde over de vlucht van zijn Joodse ouders. Het thema vluchten kwam terug in de gekozen muziekwerken en de liederen van Bellini, Verdi en Léhar. In een toegift werd het hedendaagse Requiem for a Soldier, een ode aan oorlogsveteranen, uitgevoerd. Hanneke Leroux, op dat moment Gouds stadsdichter, droeg de gedichten 'Interbellum' en 'Vluchten' voor. Met goed gekozen beelden en rake formuleringen kwam haar indringende boodschap goed over.

KENNIS EN INNOVATIE

Lezingen

Het lezingenprogramma van 2017 zag er als volgt uit:

26 januari 2017 Ronald Verkuil over de Nederlandse bijdrage aan de VN-missie in Mali; Geen Kuifje in Afrika

De Nederlandse bijdrage aan MINUSMA is een bijzondere. Het is meer dan tien jaar geleden dat Nederland een missie zo substantieel steunde als nu in Mali. De missie in Mali is ook de meest dodelijke missie van de VN op dit moment. Het mandaat is ook ongekend robuust en geeft de Nederlanders de ruimte om, voor het eerst in een VN-missie, inlichtingenoperaties uit te voeren. MINUSMA is uniek, maar ook een typische VN-missie.

Eind 2016 werd de Nederlandse bijdrage aan de missie in Mali voorwaardelijk voor een jaar verlengd. Het proces naar die verlenging werd in deze lezing geanalyseerd en voorzien van conclusies die ruimte boden voor discussie.

23 maart 2017 Alphons Siebelt 'Een publiek geheim: hulp aan onderduikers'

Deze lezing ging over het onderduiken en de hulp bij het onderduiken. Daarbij is hij ook ingaan op de situatie in Gouda.

In de Hongerwinter was onderduiken een wijd verbreid verschijnsel. Er was een

omvangrijk netwerk ontstaan, dat niet alleen uit illegale medewerkers bestond, maar ook uit 'bovengrondse' medewerkers. Binnen dat netwerk waren er evenwel grote verschillen in principes, doelstellingen en methoden. Deze lezing ging niet alleen over die hulpverleners, maar ook over de onderduikers zelf, een allesbehalve homogene groep met uiteenlopende achtergronden, motieven en verwachtingen. Over die grote massa onderduikers is weinig bekend; de aandacht gaat vooral uit naar de illegaliteit en 'het verzet'.

20 april 2017 Jessica Verhagen over 'De vergeten kinderen'

Deze lezing was in februari gepland maar kwam te vervallen door de weersomstandigheden.

In de laatste maanden van de oorlog werden 45 kinderen uit Reeuwijk per boot overbracht naar Drenthe en Overijssel. De kinderen waren ondervoed en moesten aansterken. Het was een barre en gevaarlijke tocht. Dit was niet de enige tocht met kinderen die moesten aansterken in het noorden van het land. Er zijn duizenden kinderen vanuit het westen op reis gegaan voor eten. In de geschiedenisboeken is niets over deze kinderen te vinden. Wie waren deze kinderen? Wat was hun verhaal?

Tijdens deze lezing is Jessica Verhagen ingegaan op het hoe en waarom van deze transporten. En op haar onderzoek naar deze specifieke kindertocht vanuit Reeuwijk en de opzienbarende verhalen die ze had gekregen van kinderen van deze tocht. De rode draad van het geheel was de vraagstelling: hoe was het om kind te zijn in de oorlog, om honger te hebben, om vluchteling te zijn in eigen land? Het was ook een verhaal over belangeloze inzet van burgers, om kinderen (van anderen) in veiligheid te brengen, veilig te houden en te eten te geven. Saillant detail van deze tocht was dat er ook een NSB'er mee was als begeleider. Het gaf een nuance aan deze tocht tijdens de oorlog, die nog niet eerder was verteld.

11 mei 2017 Jan Gooijer: 'De strijd om de Maasbruggen'

Op 10 mei 1940 begon de Duitse operatie Fall Gelb, de aanval op de Lage Landen. Duitsland zette voor het eerst in de geschiedenis op zeer grote schaal parachutisten en luchtlandingseenheden in. Deze troepen moesten bij verrassing de bruggen bij Moerdijk, Dordrecht en Rotterdam veroveren, zodat de Duitse grondtroepen direct naar het hart van Vesting Holland konden doorstoten.

De strijd in Rotterdam staat bij het grote publiek vooral in het teken van de gevechten rond de Maasbruggen en het verwoestende bombardement van 14 mei. Maar in die turbulente meidagen is er op diverse locaties in de Maasstad veel meer gebeurd dan algemeen bekend. Jan Gooijer vertelde tijdens de lezing over de roerige meidagen in Rotterdam en stond stil bij bekende en onbekende locaties van de gevechten tussen de Nederlandse en Duitse soldaten.

15 juni 2017 Heikelien Verrijn Stuart 'Nazi-roofkunst: het werk van de Restitutiecommissie' (niet doorgestaan; te weinig aanmeldingen)

28 september 2017 Rik Spann – 'The sound of war and peace: Woodstock'

In deze muzikale lezing nam musicoloog, gitaarvirtuoos en organisatiekundige Rik Spann ons mee op een bewogen reis langs verschillende perspectieven op het thema Oorlog en Vrede. Hij deed dit via een muzikale en reflectieve blik op het Woodstock-festival (1969), en de rol die het festival speelde in de politieke en sociale context van de Vietnam-oorlog. Hierbij maakte hij gebruik van fascinerende filmfragmenten en vertelde hij live gespeelde muzikale verhalen rondom deelnemers aan het festival, zoals Jimi Hendrix, Country Joe and the Fish, Carlos Santana, Ten Years After, Richie Havens, Crosby, Stills, Nash & Young, Tim Hardin, Creedence Clearwater Revival, The Who en anderen.

26 oktober 2017 Henk Schaap – 'Voorgeschiedenis WO I'

Henk Schaap gaf een lezing over de voorgeschiedenis van de Eerste Wereldoorlog. In bijna elke geschiedenismethode voor het Voortgezet Onderwijs wordt bij het behandelen van de Eerste Wereldoorlog onderscheid gemaakt tussen de oorzaken van en de aanleiding tot die Grote Oorlog.

De aanleiding is genoegzaam bekend: de moordaanslag op de troonpretendent van de Dubbelmonarchie Oostenrijk-Hongarije.

Maar die oorzaken? Dat is een heel ander verhaal. Naast materiële factoren spelen ook minder grijpbare zaken een belangrijke rol. En de vraag die nogal eens onderbelicht blijft: Wat maakte deze oorlog überhaupt mogelijk?

Deze lezing is vooral over die vragen gegaan: Hoe kon het gebeuren? Wat maakte het allemaal mogelijk?

23 november 2017 Stefan Waanders – 'Het verhaal van Europa'

Europa is op een belangrijk punt van haar geschiedenis aangekomen.

In een (economisch en geostrategisch) snel veranderende wereld moet voortdurend (politieke) speelruimte gerealiseerd worden om vorm te kunnen geven aan een specifiek complex van waarden dat met de naam van Europa verbonden is en dat ook wereldwijd als teken van hoop wordt herkend. Waarden waarmee Europa zich onder een maatstaf plaatst die haar te boven gaat en daardoor ook zelfkritiek insluit.

Dit vraagt ook om een eerlijke behandeling van de Europese Unie als een uniek politiek project-in-wording dat van Europa's falend verleden wil leren.

Politiek echter heeft aan zichzelf niet genoeg. Dit project-in-wording heeft hulp nodig vanuit een diepere laag van de werkelijkheid, waar een gesprek gevoerd wordt dat al eeuwen aan de gang is, waarin deze waarden steeds opnieuw levend en werkzaam worden in confrontatie met onze huidige uitdagingen. Met aandacht voor geschiedenis en cultuur wordt gezocht naar de bronnen van Europa. Daarbij wordt de vraag gesteld hoe deze (weer) vruchtbaar kunnen worden voor de huidige zoektocht naar Europa.

EDUCATIE

Algemeen

Verzetsmuseum Zuid-Holland heeft een uiteenlopend aanbod van educatieve programma's voor verschillende schoolgroepen. Het museum is ontstaan vanuit de gedachte dat het noodzakelijk is de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog levend te houden. Naast dit thema richt het museum zich ook op mensenrechten en actief burgerschap. Deze drie pijlers vormen de basis van het educatieaanbod in het museum. Verzetsmuseum Zuid-Holland wil met het educatieve aanbod een actieve bijdrage leveren aan de sociaal-maatschappelijke vorming van de leerlingen. Daarnaast willen we dat leerlingen kritisch en alert zijn op onrecht, discriminatie, intolerantie en misdaden tegen de mensheid.

Aanbod

Een groot deel van het educatieaanbod uit 2016 is in 2017 doorgezet:

- Divers informatief filmmateriaal - Het museum heeft filmmateriaal ter beschikking over diverse thema's. Voorbeelden: het verzet, de Tweede Wereldoorlog algemeen en Anne Frank. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de educatiemedewerkers.
- Het Tribunaal - De leerlingen krijgen in een audiovisuele en interactieve show, in de vorm van een rechtszitting, diverse dilemma's te zien. Deze dilemma's betreffen zeer uiteenlopende kwesties, zowel historische als actuele kwesties in binnen- en buitenland. De leerlingen moeten kiezen, maar vaak is dit een moeilijke keuze.
- Objectentafel - Bijzonder aan dit programma is dat er wordt gewerkt met authentieke voorwerpen uit de Tweede Wereldoorlog. De leerlingen krijgen bijvoorbeeld helmen, voedselbonnen, Jodensterren, persoonsbewijzen en knijpkatten te zien. Alle objecten mogen door de leerlingen worden vastgepakt. De museumdocent bespreekt samen met de leerlingen de voorwerpen. Op deze manier wordt er veel geleerd over het leven in de oorlog op een speelse en unieke manier. Daarnaast wil het museum met het programma benadrukken dat het belangrijk is om overblijfselen uit de oorlog niet weg te gooien, dit sluit aan bij het landelijke programma 'Niet weggooien!'.

Bij aanvang van dit programma, maart 2016, waren er verschillende 'pakketten'. Na de eerste lessen te hebben gegeven, hebben we besloten om één versie aan te bieden en deze aan te passen aan het niveau van de leerlingen.

- Audiotour 'Verhalen uit de Oorlog' - Wandeling door de binnenstad van Gouda. Leerlingen maken met een mp3-speler en een plattegrond een wandeling door het oude centrum van Gouda. Op elf locaties krijgen zij persoonlijke ervaringen van Gouwenaars te horen.
- Stolpersteinwandeling (i.s.m. de Brede School) – Leerlingen maken kennis met de geschiedenis van de Joodse inwoners van Gouda. Er is een mooie wandeling uitgezet langs een aantal Stolpersteine. De leerlingen worden begeleid door een ervaren gids. Na afloop van de wandeling zorgt Jaap Mulder met zijn muzikale voorstelling voor de verbinding naar de tegenwoordige tijd. Hoe moeten we omgaan met diversiteit? Wat hebben we geleerd van toen om het nu anders te doen?

Aanbod bij de tijdelijke tentoonstelling 'Vluchten naar Gouda'

In 2017 is er speciaal voor de tentoonstelling 'Vluchten naar Gouda' een tijdelijk educatief programma aangeboden. In de tentoonstelling stonden de Belgische vluchtelingen in Nederland/Gouda ten tijde van de Eerste Wereldoorlog en Vluchtelingen nu centraal. Het programma bestond uit 3 onderdelen:

1. Korte uitleg over de Eerste Wereldoorlog, vluchtende Belgen en Vluchtoord Gouda.
2. Persoonlijk verhaal van een vluchteling. De leerlingen hadden de mogelijkheid om in gesprek te gaan met een (voormalig) vluchteling. Tijdens hun bezoek vertelden zij over hun ervaringen op diverse vlakken: land van herkomst, vlucht en integratie in de Nederlandse samenleving.
3. Introductie van Vluchtelingenwerk Nederland. Hoe ziet het leven van een vluchteling eruit als hij eenmaal in Nederland is? Hoe wordt hij geholpen en wat zou jij kunnen doen voor deze mensen?

De sessie met (voormalige) vluchtelingen hebben we ingekocht bij de Stichting Vluchtelingen Ambassadeurs. (<https://vluchtelingenambassadeurs.nl/>)

Herstart: 'de Kinderrechtentop' en 'Raad Eens'

De programma's 'de Kinderrechtentop' en 'Raad Eens' zijn mobiele programma's die op scholen kunnen worden aangeboden. In het afgelopen jaar is onderzocht of het loont om de werkzaamheden uit te besteden aan een zzp'er, maar deze constructie had helaas niet het gewenste resultaat. In het komende jaar willen we dit nogmaals proberen, omdat beide programma's nog zeer veel potentie hebben.

- De 'Kinderrechtentop' - Een interactieve stemshow waarin kinderen kennismaken met het Kinderrechtenverdrag en dilemma's rondom kinderrechten zoals kinderarbeid, kindsoldaten en privacy. De museumdocent fingeert een 'Top' waarin leerlingen democratische beslissingen nemen. Met behulp van stemkastjes kunnen de leerlingen aangeven of zij het eens of oneens zijn met de stellingen. Daarna kiest de stemcomputer twee kandidaten uit die hun mening mogen beargumenteren. De klas wordt uitgedaagd in discussie te gaan en er wordt opnieuw gestemd. De stemuitslag en de gevolgen daarvan worden direct zichtbaar. Naast problemen die spelen in ontwikkelingslanden en tijdens de Tweede Wereldoorlog worden juist ook dilemma's besproken die voor kinderen hier en nu van belang zijn.
- 'Raad eens Quiz' - Een workshop met quiz over beeldvorming en (voor)oordelen. Jongeren worden gestimuleerd zich bewust te worden van hun vooroordelen en zich te realiseren hoe beeldvorming werkt. Na het bekijken van een serie digitale fotoportretten van Nederlandse mannen en vrouwen met diverse sociale achtergronden, opleidingsniveaus, beroepen, interesses en (seksuele) voorkeuren onderzoekt de groep gezamenlijk wat voor persoon iemand is. Aan de hand van multiple choice vraagstellingen gaan de jongeren met elkaar in gesprek, leren ze kritischer kijken en nadenken over hun oordelen. De quizregels: Je scoort een punt als je oordeel klopt, een halve punt als het een beetje klopt. Blijkt jouw oordeel een vooroordeel te zijn dan krijg je een minpunt. Degene met de topscore krijgt een onderscheiding.

Groepsbezoek

In 2017 heeft het museum in totaal 1789 leerlingen mogen ontvangen, waaronder 44 leerlingen voor het programma bij de tijdelijke tentoonstelling 'Vluchten naar Gouda' en 215 leerlingen voor de Stolpersteinwandeling in samenwerking met de Brede School. Het educatieprogramma van de tijdelijke tentoonstelling liep tot en met februari 2018 door.

De verschillende groepen/klassen waren afkomstig van 26 scholen uit Gouda en omgeving. We hebben voornamelijk groepen uit het basisonderwijs mogen ontvangen (23 scholen). Daarnaast hebben we 3 middelbare scholen, waarvan één school behoorde tot het speciaal onderwijs, mogen verwelkomen in het museum.

Gastsprekers voor de klassen

Doelstelling van het gastsprekersproject:

Gastsprekers vertellen hun kinderervaringen over de Tweede Wereldoorlog aan leerlingen van het Basis Onderwijs, Speciaal Onderwijs en Voortgezet Onderwijs. De verhalen van deze ooggetuigen roepen een beeld op dat leerlingen raakt door de persoonlijke ervaringen. De leerlingen kunnen in gesprek gaan door vragen te stellen en ze beseffen dat deze mensen herinneringen hebben aan een oorlog. Iets wat we ons nu niet meer kunnen indenken. Nu deze mensen oud geworden zijn, zijn ze die beelden desondanks nooit kwijtgeraakt. Zo werkt een oorlog altijd door in een mensenleven en in de volgende generatie.

We proberen de leerlingen bewust te maken **hoe gevaarlijk discriminatie en vooroordelen zijn. Een spreker zei: oorlog en honger maakt beesten van mensen.** Zo wordt herdenken zinvol, niet alleen op 4 mei.

Gastsprekers in Gouda:

Er zijn 16 gastsprekers geweest die hun verhaal verteld hebben.

Hun ervaringen zijn uit alle delen van Nederland: Gouda, Rotterdam, Hoogeveen, Vught, een binnenvaartschip, Almen en Den Haag.

De gastsprekers zijn in de leeftijd van 78 tot 90 jaar.

Eén spreker komt uit Duitsland en vertelt over haar ervaringen als kind in Nazi-Duitsland.

3 gastsprekers zijn van de 2e generatie. Zij zijn zestigers en vertellen het verhaal van hun ouders.

Als dank hebben de sprekers het boekje gekregen 'Vrijheid Geef Je Door 2017'.

Een uitgave van het Nationaal Comité, dat ook de leerlingen van groep 7 of 8 gratis krijgen.

De deelnemers aan het gastsprekersproject waren blij dat ze de gelegenheid kregen om hun ervaringen te vertellen, een boodschap voor de toekomst mee te geven en dat de leerlingen zo aandachtig geluisterd hadden. Ze waren blij met de reacties van de leerlingen.

In 2017 heeft 1 spreker besloten niet meer mee te doen, vanwege gezondheidsklachten en zijn er 2 nieuwe sprekers bijgekomen.

Scholen die werden bezocht:

- 21 basisscholen (B.O.)
- 4 basisscholen voor Speciaal Onderwijs (S.O.)
- 5 scholen voor Voortgezet Onderwijs. (V.O.)

Digitale Tafel:

In 2016 zijn 4 lessen van gastsprekers opgenomen en geplaatst op de Digitale Tafel in het Verzetsmuseum, welke in februari 2017 in gebruik is genomen.

Extra:

Klas 2 Twee Talig Onderwijs van De Christelijke Scholengemeenschap de Goudse Waarden is weer actief bezig geweest met het **thuis** interviewen van senioren over hun ervaringen in WO II met de enthousiaste medewerking van de docent Engels John Pouw.

- In groepjes van 2 à 3 hebben 32 leerlingen 11 senioren thuis geïnterviewd en daarvan een video-opname gemaakt. Vervolgens is die video op DVD gezet en in het Engels ondertiteld om uit te wisselen met een Engelse school.
- Skype verbinding is tot stand gebracht met leerlingen van de William Farschool in Lincoln.
- Op die school zijn de leerlingen van de Goudse Waarden in mei op bezoek geweest. Met ook een bezoek aan de R.A.F basis (top secret) in Lincoln.
- De klas/school was uitgenodigd om het project te verdedigen voor de **Provinciale Onderwijs Prijs 2017** in Rotterdam op 17 februari. Het werd de **Eerste Prijs**. Ze mochten door naar de Landelijke Prijs en werden daar gezamenlijke 2e.

Persoonlijke inbreng bij een bezoek aan de klas:

- 4 mei: het project: roos neerleggen bij het Stadhuis na de Stille Tocht en de 2 minuten stilte; in 2017 hebben 50 leerlingen meegedaan.
- 5 mei: bevrijdingsfeest. Dit wordt pas weer gevierd in 2020.

In totaal hebben leerlingen van 31 klassen een gastspreker gehoord.

In februari 2017 werd contact opgenomen via de mail of een persoonlijk bezoek aan de school. Daarna werd een rooster gemaakt voor de bezoeken. Dit liep door tot de meivakantie, 10 mei 2017 was de laatste les.

Enkele scholen lieten weten dat ze het onderwerp WO II eens in de 2 jaar behandelen (b.v. Jenaplanscholen).

Samen met een delegatie van het Ministerie van VWS werd gesproken over het thema van 2018: Jaar van Verzet. Daarbij vertelde als gastspreker een dochter van een omgekomen verzetsman over de impact die dat heeft gehad op het gezin.

PROJECTEN

Gouda bij kaarslicht

Op vrijdag 15 december 2017, de dag van Gouda bij kaarslicht, is Verzetsmuseum Zuid-Holland vrij toegankelijk geweest. Naast de vaste tentoonstelling draaide er de tijdelijke tentoonstelling 'Vluchten naar Gouda' over de grootste vluchtelingenstroom van de Eerste Wereldoorlog. Tussen 14.30 en 17.00 uur brachten Klara Smeets en Ruud Broekhuizen, beiden voormalig stadsdichter, hun gedichten over ontmoeting en solidariteit ten gehore. Deze werden afgewisseld met pianomuziek van Ruben Mulder. In het Petit Café kon men een hapje en drankje krijgen.

Business Deal

De Business Deal zoals die vorig jaar is opgestart, hebben we dit jaar middels diverse marketing tools onder de aandacht gebracht.

Virtual reality (VR)

Ook werd in samenwerking met VR-Space een vr-experience gelanceerd. Aandacht werd hiermee gevraagd voor de opvang van vluchtelingen in Jordanië. Een vervolg hierop zal in 2018 in de vaste presentatie van het museum worden ingericht.

Escape Room

Een eerste onderzoekende fase is opgestart naar een Escape Room variant voor het museum. In 2018 zal hier verder invulling aan gegeven worden.

Verhalentafel-project

Tevens is er een doorstart van het Verhalentafel-project in gang gezet. Het project is opgedeeld in twee onderdelen. Het eerste onderdeel, 'Pilot', betreft het benaderen van scholen en zorgcentra, de voorbereidingen van de interviews in de klas en eindigt met VMBO scholieren die met de Verhalen Tafel op pad gaan om de interviews te houden. Het tweede onderdeel 'Evaluatie', bestaat uit een grondige evaluatie van de educatieve methodiek en aanpassing van de app-inrichting en instructie waar nodig. Hiervoor is ondersteuning aangevraagd bij ministerie voor VWS. Centric zal wederom een rol spelen binnen de technische ontwikkeling van dit tweede deel.

Versier de Vredesboom

In december heeft het museum, in samenwerking met het Ontmoetingscafé, een klein project opgezet: versier de Vredesboom. Hierbij werd er gezamenlijk geknutseld met statushouders, kinderen en andere geïnteresseerden. Dit leverde een fraai versierde boom op.

Het Ontmoetingscafé wordt gesteund door het Oranje Fonds

Het Ontmoetingscafé komt voort uit een reeks bijeenkomsten rondom de komst van een AZC in Gouda. Er was in 2015 een grote groep vrijwilligers die wel 'iets' wilde doen voor vluchtelingen. Deze heeft haar krachten gebundeld in de 'Werkgroep Vluchtelingen'. Het AZC kwam er niet, wat bleef waren de vrijwilligers en de werkgroep veranderde in 'Werkgroep Statushouders'. Op 22 november 2016 is een bijeenkomst georganiseerd met organisaties voor belangenbehartigers van en statushouders zelf. Uit de gesprekken kwam naar voren dat de statushouders vooral behoefte hadden aan een ontmoetingsplaats. Niet zo zeer een plek om elkaar te vinden, want dat lukt wel, maar een plaats waar contact met Gouwenars kan worden gemaakt, want dat laatste komt moeilijk tot stand. Er was behoefte aan een fysieke plaats om gesprekjes te kunnen voeren met 'ervaren' Gouwenars, een plek waar activiteiten plaatsvinden, organisaties en vluchtelingen elkaar makkelijker kunnen vinden. Op deze bijeenkomst heeft het Verzetsmuseum gebruik van het museumcafé aangeboden.

Op 3 februari 2017 opende het Verzetsmuseum haar deuren voor het 'Ontmoetingscafé de Vrijheid'. Iedere vrijdag van 10 – 12 uur zijn er vrijwilligers die koffie/thee zetten en een praatje maken met de aanwezige statushouders en hen helpen bij verschillende vragen. Gaande het jaar kwamen er steeds meer Gouwenars in contact met statushouders. Het Ontmoetingscafé is een centrale plek waar statushouders het Nederlands komen oefenen, met Gouwenars in contact zijn en waar zij afspraken kunnen maken met hun taalmaatje. De gemiddelde opkomst over 2017 was 9 statushouders en 7 bezoek(st)ers per vrijdag.

De eerste belangrijke erkenning was de subsidietoekenning van Het Oranje Fonds in september 2017. Het Oranje Fonds steunt namelijk het Ontmoetingscafé de komende drie jaar; het eerste jaar met 7.000,- euro en de twee jaren daarna met nog eens 6.000,- euro per jaar. Daarmee wordt het mogelijk gemaakt dat er een vaste coördinator wordt aangetrokken en dat er meer activiteiten kunnen worden ontplooid.

Door het 'Netwerk Transformatie Midden Holland' werd het Ontmoetingscafé tijdens de conferentie op 19 september 'Parel' genoemd. In december zijn we door het VIP-Gouda voorgedragen voor de 'Meer dan Handen' vrijwilligersprijs van Movisie. Helaas zijn wij hiermee niet in de prijzen gevallen.

'Project Verzetsmuseum/Chocoladefabriek'

Verzetsmuseum Zuid-Holland heeft in 2017 weer de nodige stappen gezet om haar bestaan toekomstbestendig te maken. Om die reden werden er de nodige verkennende stappen gezet om met een vernieuwend concept en op een aansprekende locatie, de Goudse Chocoladefabriek, de activiteiten voort te zetten. Op het moment van schrijven is het 'totaalplan' echter nog niet rond.

Inspelend op een zo gedegen mogelijk toekomstperspectief voor het Verzetsmuseum is het museum pand aan de Turfmarkt al wel verkocht met als opleverdatum ultimo 2018. De verkoop is een essentieel onderdeel van de toekomstplannen.

COLLECTIE EN BIBLIOTHEEK

Collectie

Het werk bij collectiebeheer in 2017 heeft sterk in het teken gestaan van de verhuizing volgend jaar van het museum en de collectie naar elders.

Gegevensinvoer

Gezien de aanzienlijke achterstand is een van de speerpunten geweest de invoer van zoveel mogelijke openstaande dossiers in onze voornaamste database ADLIB. Talrijke beschrijvingen, scans en foto's zijn gemaakt om maar een zo duidelijk en compleet beeld van de dossiers te krijgen. Hoewel er hard gewerkt is aan het invoeren van nieuwe schenkingen en het inlopen van de achterstand, moet er nog veel werk verricht worden.

Schenkingen

Het aantal schenkingen is dit jaar op hetzelfde niveau van vorig jaar gebleven. Naast de 30 geregistreerde schenkingen kwamen ook weer veel anonieme zaken de poort binnen. Waar mogelijk wordt er bij schenkingen gewerkt met aktes niet alleen uit juridisch oogpunt, maar ook omdat blijkt dat veel mensen het als een stukje erkentelijkheid op prijs stellen. Pronkstuk onder de schenkingen was ongetwijfeld de verborgen radio, d.w.z. een ontvanger ingebouwd in de kloeke roman 'Dorpslucht' van Stijn Streuvels.

Informatie

Het op aanvraag verschaffen van informatie aan derden is in wezen een continu proces. De Tweede Wereldoorlog is nog steeds bijzonder actueel en daarom weten de mensen het museum goed te vinden. Veel antwoorden kunnen we gelukkig vaak geven.

Periodieken

De collectie van het museum bestaat voor een niet onaanzienlijk gedeelte uit illegale- en overgangskranten en bijzondere Nederlandse en Duitse tijdschriften uit de oorlog. Helaas waren al deze periodieken slecht ontsloten en verspreid over een groot aantal dossiers. Collectiebeheer is dan ook gestart met de registratie van deze kranten en tijdschriften, hetgeen tegelijkertijd een zekere sanering betekent. Over blijven altijd nog een 500 titels met zo'n 8000 bladen. Een sanering is noodzakelijk, gezien de verder gaande (landelijke) digitalisering, in het bijzonder bij de KB, waar wij als klein museum gewoon niet tegen kunnen concurreren. Iets digitaal opzoeken gaat nu eenmaal makkelijker dan je door stapels kranten te worstelen.

Bibliotheek

In het afgelopen jaar zijn er grote veranderingen voor de bibliotheek aangekondigd. Er is door het bestuur van de stichting besloten dat een groot deel van de bibliotheek wordt afgestoten, omdat er geen plek voor is in de

Chocoladefabriek.

Om aan deze wens te voldoen is in de afgelopen maanden begonnen met 'ontzamelen', de duplicaten zijn nu grotendeels verwijderd.

Voor het werk in het museum is echter een bepaalde basiskennis nodig.

Ten eerste moet collectiebeheer de collectie kunnen duiden.

Ten tweede heeft het museum ook een functie als kennisinstituut. Zeker als het gaat om lokale kennis is de informatie online zeer beperkt.

Ook educatie en tentoonstellingsmakers maken veelvuldig gebruik van de bibliotheek. Bovendien hebben wij voor het verwerven van basiskennis en het opleiden van nieuwe en bestaande medewerkers / vrijwilligers basiskennis nodig.

Wegens de bovengenoemde redenen is er besloten om een beperkt aantal boeken aan te houden om tegemoet te kunnen komen aan de wensen van de vrijwilligers en bezoekers.

Wat betreft de historische boeken ontbrak er veel data in het bibliotheeksysteem, ook zaten er vele historische boeken tussen de reguliere boeken. Alle historische titels zijn hier inmiddels uit verwijderd. Er is veel werk verzet in het aanvullen van de data en ongeveer de helft van de ongeveer 2500 historische titels zijn nu correct beschreven in het systeem.

Wellicht is het in de toekomst mogelijk om de historische titels inzichtelijk te maken voor het grote publiek. Gezien het feit dat wij een relatief grote historische collectie hebben kan dit van toegevoegde waarde zijn op onze positie als kennisinstituut.

EXTERNE CONTACTEN

Bezoekersaantallen 2017

Regulier bezoek museum	3.354
Lezingen	234
Rondleidingen	57
Scholieren	1.789
Begeleiding scholieren	86
MP3-wandeling	315
4-mei-arrangement	47
4-mei-activiteit	50
Groepsbezoek via Petit Café Vrijheid	1.081
Bezoekers ontmoetingscafé	610
Gouda bij kaarslicht	198
Concert 'Vrede en Verdraagzaamheid'	487
Gastsprekers voor de klassen	744
Opening tentoonstelling 'Kind en Oorlog' en lancering van de 'Verhalentafel'	95
Opening tentoonstelling 'Vluchten naar Gouda'	78
Presentatie 'Vredeskinderen' i.s.m. Vredesmuseum	357
Presentatie 'Talen naar Vrede' i.s.m. Vredesmuseum	368
Presentatie 'De kracht van verbeelding' i.s.m. Vredesmuseum	163
Verteltheatervoorstelling 'Anna's Oorlog'	57
Versier de Vredesboom	36
Social Media	2.821
Open monumentendag	298
Museumweekend	411
VerhalenPunt	176
Totaal aantal bezoekers	13.912

Overleggen

Verzetsmuseum Zuid-Holland nam deel aan overleggen met de volgende instellingen:

- VVV Gouda
- Stichting Musea en Herinneringscentra 40-45
- Netwerk Oorlogsbronnen
- Nederlandse Museumvereniging
- Vereniging van Musea in Zuid-Holland
- Informatiebijeenkomst subsidieaanvragen Krimpenerwaard
- Erfgoedtafel Zuid-Holland
- CEPVO: Cultuur Educatie Primair en Voortgezet Onderwijs Gouda
- Stichting 4 en 5 mei Gouda
- Stichting 21 maart Gouda
- Historisch Platform Gouda
- BNI Groene Hart (Business Club)
- Miljoenenontbijt VNO-NCW West
- Goudse Maatschappelijke Beursvloer
- Gouda onderneemt! (Goudse ondernemingsvereniging)

Publiciteit

Hieronder een kleine greep uit de persberichten van dit jaar:

AD = Algemeen Dagblad

Lezing VN-missie Mali	11 januari Goudse Post
Kom in Verzet! – Arjen van Wijngaarden Spannende tijd	18 januari Goudse Post
Expo 'Kind en oorlog'	25 januari Goudse Post
Nieuwe Gouwenaars	1 februari Goudse Post
Verhalen in Verzetsmuseum	deGouda.nl weekblad nr. 5
Lezing over 'Vergeten kinderen'	deGouda.nl weekblad nr. 7
Tentoonstelling over vredesacties van kinderen	13 februari AD
'Unieke kans om nog eens de verhalen over de oorlog en de honger te horen'	14 februari AD
Kom in Verzet! – Max de Groot Verzetsmuseum verandert	15 februari Goudse Post
Lezing over 'Vergeten kinderen' uit de oorlog	21 februari AD
Socratisch Café over tolerantie	24 februari AD
Kom in Verzet! – Bert van Puffelen Gaan we iets leren?	8 maart Goudse Post
Lezing over onderduikers	deGouda.nl weekblad nr. 11
Kom in Verzet! – Donald Pagrach Sluiting Verzetsmuseum?	22 maart Goudse Post
'Vergeten kinderen' belicht	5 april Goudse Post
Toevallige ontdekking leidt tot boek 'Vergeten kinderen'	15 april AD
4 mei arrangement	26 april Goudse Post

Landen en Leiders	3 mei Kijk op Bodegraven – Reeuwijk
Kom in Verzet! – Frans de Jonge Verzetsmuseum naar chocoladefabriek?	3 mei Goudse Post
Kom in Verzet! – Alda Verweij Actief en modern museum	31 mei Goudse Post
Fanfarekorps in aktie voor Verzetsmuseum	14 juni Goudse Post
Lezing Nazi-roofkunst	14 juni Goudse Post
Gratis benefietconcert Anja van Engeland	21 juni Goudse Post
Fanfarekorps in aktie voor Verzetsmuseum	21 juni Goudse Post
Benefietconcert	28 juni Goudse Post
Herfstvakantie in het Verzetsmuseum	28 juni Goudse Post
Druk bezocht concert voor Verzetsmuseum	5 juli Goudse Post
Talen naar Vrede in Verzetsmuseum	5 juli Goudse Post
Word inspecteur van museum	23 augustus Goudse Post
Muzikale lezing	20 september Goudse Post
Filmhuis verhuist niet naar de Chocoladefabriek	27 september Goudse Post
Herfstvakantie in het Verzetsmuseum	deGouda.nl weekblad nr. 41
Exposities-rubriek "Vluchten naar Gouda"	11 oktober Goudse Post
Herfstvakantie in het Verzetsmuseum	11 oktober Goudse Post
Griezelige fotowedstrijd in het Verzetsmuseum	14 oktober AD
Oranje Fonds helpt café	18 oktober Goudse Post
Lezing WO I in Verzetsmuseum	18 oktober Goudse Post
Socratisch Café	18 oktober Goudse Post
Tentoonstelling over vluchtelingenstromen	18 oktober AD
"Voorkeur voor steun aan stolpersteine"	19 oktober AD
GoudAgenda Lezing Henk Schaap	25 oktober Goudse Post
Lezing over WO I in het Verzetsmuseum	25 oktober AD
Lezing Stefan Waanders	8 november Goudse Post
Lezing in het Verzetsmuseum	deGouda.nl weekblad nr.47
Lezing Stefan Waanders "Het verhaal van Europa"	21 november AD
Kerstballen voor Vredesboom	13 december Goudse Post
Rede voor Verdraagzaamheid	13 december Goudse Post
Nominatie Ontmoetingscafé	20 december Goudse Post
Filmhuis niet naar Chocoladefabriek	deGouda.nl weekblad nr.51
Het ontmoetingscafé	deGouda.nl weekblad nr.51

Diverse vermeldingen in de Goudse Post van 'Kom in Verzet'-campagne.

PR/COMMUNICATIE/WEBSITE

De website is hét communicatiemiddel van het Verzetsmuseum. Daarop staat informatie over tentoonstellingen, aankondigingen van lezingen, voorwerpen uit de collectie en alle activiteiten te lezen. Omdat tegenwoordig het bezoeken van een website steeds minder een vanzelfsprekendheid wordt, zijn er andere middelen nodig om bezoekers naar de website te leiden. De rol van de sociale media is daarbij steeds belangrijker geworden. Maar ook een activiteitenwebsite als Gouda Bruist, de museumladder, de lokale pers en de museumkrant worden benut om informatie over te brengen. Dit gebeurt voornamelijk met persberichten.

Een andere manier van communiceren vindt via nieuwsbrieven plaats. Het Verzetsmuseum stuurt regelmatig een digitale nieuwsbrief rond. In 2017 gebeurde dat vier maal, waarbij de laatste nieuwsbrief (december) naar 428 e-mailadressen werd verstuurd. Het Stencil is de interne nieuwsbrief voor de medewerkers en bestuursleden. Ook het Stencil is vier maal verschenen.

Het communicatieteam heeft in 2017 op halve kracht moeten werken in verband met personeelwisselingen. Er vertrokken enkele medewerkers, waarvan een op een sleutelpositie. Daar staat tegenover dat er een nieuwe medewerker op het gebied van grafische vormgeving bij is gekomen.

SOCIALE MEDIA

Verzetsmuseum Zuid-Holland gebruikt de sociale media om langs extra wegen naast de website en nieuwsbrief het contact met de achterban te onderhouden. Elk sociaal medium heeft zijn eigen doelgroep, hoewel de overlap door de voortdurende uitbreidingen van deze apps steeds groter wordt. De apps lijken steeds meer op elkaar.

Op Facebook is het aantal *likes* enigszins toegenomen van 230 naar 242. Er zijn 235 volgers. Via Facebook worden de volgers gewezen op komende activiteiten en krijgen ze tips die direct of indirect met het museum te maken hebben.

De stijging van het aantal volgers van 238 naar 289 op Twitter is dit jaar groot. Dit heeft te maken met het feit dat dit medium serieuzer is dan facebook en meer nieuwswaarde heeft. Vooral door de tientjeslidactie is het aantal volgers uit de gemeentelijke politiek toegenomen.

Op Instagram stond de teller eind van het jaar op 59. Dit sociale medium, gebaseerd op afbeeldingen, wordt gebruikt om de jongeren te bereiken.

Op LinkedIn is het museum aanwezig als museale instelling. Medewerkers met een LinkedIn-account kunnen aangeven dat ze werken voor het museum. Het is in de eerste plaats een netwerk voor professionals, mensen zijn er beroepsmatig op aanwezig. Daarom is de aanwezigheid van het Verzetsmuseum in het netwerk belangrijker dan de sociale interactie. De lezingen en tijdelijke tentoonstellingen worden er in elk geval op aangekondigd.

SAMENWERKINGSVERBANDEN

In 2017 was er weer sprake van een intensieve samenwerking met het in ons pand residerende Vredesmuseum. Deze zich de bevordering van het vreedzaam samenleven ten doel stellende instelling toonde in haar exposities materiaal dat ten nauwste aansloot bij het gedachtegoed van het Verzetsmuseum.

De contacten met de Stichting Musea en Herinneringscentra 40-45 werden in 2017 geïntensiveerd. Dat uitte zich met name in deelname aan en uitwisseling van kennis via dit gezaghebbende platform.

In samenwerking met Vluchtelingenwerk Gouda en het VrijwilligersInformatiepunt Gouda was er in het Verzetsmuseum wekelijks een ontmoetingscafé voor asielaanvragers met verblijfsvergunning. Het initiatief bleek succesvol en werd in 2017 breed onder de aandacht van de doelgroepen gebracht.

INTERNE ORGANISATIE

Bestuur

Het bestuur bestond in 2017 uit de volgende personen:

Max de Groot (voorzitter) - coördinator bovenbouw, hoofd facilitaire zaken, ict en onderwijsondersteuning Coornhert gymnasium te Gouda

Marc van Ewijk (penningmeester) – rayonleider Mozaïek Wonen

Alda Verweij (secretaris) – rechter in de rechtbank Rotterdam

Donald Pagrach - mede-eigenaar DialoogPartners, vm. directeur Intramed

Freek van der Lugt – voormalig vice-president Rechtbank Dordrecht – 7 maart 2017 †

Cor Mouw (vertegenwoordiger vrijwilligers) – 5 december 2017 †

Medewerkers

Arjen van Wijngaarden - directeur

Patricia Olsthoorn - fondsenwerver/projectbegeleider

Vrijwilligers

Het secretariaat, de bibliotheek, de afdeling collectie, het café, de tuin en tal van andere activiteiten werden door vrijwilligers verzorgd.

De volgende vrijwilligers hebben in 2017 de doelstellingen van het

Verzetsmuseum mede verwezenlijkt:

Lilian Agten, Zkarya Almnajr, Sander Ankerman, Sandra Bakker, Erik van der Bas, Wim Bernards, Rob Blansjaar, Ruud Boom, Evelyn Brakeboer, Ditje Brand, Gaby Brandwijk, Anne-Marie de Bruyn, Puk van Calsteren, Cyrano Coomans, Petra Duits, Coby van Eijden, Xander Elstak, Martin Gerritsen, Joop de Graaf, Leo Graper, Paulus Groenewegen, Thea Gutteling, Teun Hardjono, Marja Haver Droeze, Elena Helwig, Mascha de Heer, Margreet Hendrikse, Huub Janssen, Frans de Jonge, Saskia de Knoop, Ton Kraamwinkel, Ad Kraan, Wanda Kraan, Anne-Eva Krebs, Jaap van der Laan, Joost Lamboo, Peter Lechner, Annemarie van Lier, Michèle Ligtoet, Bart van Maaren, Cor Mouw (5 december 2017 †), Petra Mouw, Floris Nieuwenhuis, Nina, Martijn Ouweneel, Moniek Peeters, Bert van Puffelen, Wim Reerds, Lotte de Rooter, Kees Schermers, Jos Schutjes, Tom Sepers, Hannah Shamir, Enny Sijben, Rob van Son, Ronald van Stralen, Han Tammer, Nel Tempel, Marjolijn Uijtenbogaardt, Anne van der Velde, Shannen Verhagen,

Marusha Visser, Ada van Vliet, Monica Vos, Michèle van Welzenis, Ginny Wentink, Linda Wu, Peter van Zoest.

IN MEMORIAM

In 2017 bereikte Verzetsmuseum Zuid-Holland tot twee keer toe het ontstellende bericht dat totaal onverwachts een dierbaar mens was overleden. In maart overleed ons bestuurslid Freek van der Lugt en in december onze medewerker Cor Mouw.

Freek van der Lugt (1942 - 2017)

Freek verrichtte in de vijftiger jaren dienst als oorlogsvrijwilliger in Nederlands Nieuw-Guinea, waar hij in aanraking kwam met de Papoea-bevolking. Deze mensen sloot hij sindsdien voorgoed in zijn hart. Het tekende hem zo vroeg al als een betrokken mens. Daarna begon zijn juridische carrière; toen hij met pensioen ging, was hij vicepresident van de Rechtbank Dordrecht. Daarna werd hij voorzitter van de vereniging Veteranen Regio Gouda en bestuurslid van Verzetsmuseum Zuid-Holland. Freek was in de omgang een uiterst aimabel mens en voor het museum van grote betekenis vanwege zijn wijze kijk op de onderwerpen die in de bestuursvergaderingen ter tafel kwamen. Hij wist altijd 'de goede toon' te vinden.

Cor Mouw (1956 - 2017)

Cor Mouw reageerde in 2015 op de vacature van baliemedewerker en kwam zo het museum binnen. Al gauw werd zijn organisatietalent en zijn uitgebreid netwerk duidelijk. Daardoor werd hij in korte tijd van grote waarde voor het museum, waar hij onder andere de drijvende kracht achter twee benefietconcerten was. Zijn overlijden betekent dan ook een groot gemis voor zowel het museum als voor het bestuur, waarin hij vanaf 2017 de vrijwilligers vertegenwoordigde.

FONDSENWERVING

Nog steeds blijft fondsenwerving een belangrijk aspect bij het binnenhalen van financiering voor tijdelijke projecten, donaties en vaste financiële ondersteuning voor de organisatie. Het hanteren van een correcte projectcoördinatie en budgettering is hierbij van groot belang. Helaas merken we steeds vaker dat de hoge mate van vrijwillige personele ondersteuning een goede projectafhandeling tot een uitdaging maakt.

Zichtbaarheid en naamsbekendheid

In 2017 is er wederom hard gewerkt aan de zichtbaarheid en naamsbekendheid van het museum. Het jaarlijkse Benefietconcert speelt hier zeker een rol in! Ook hebben wij dit jaar het lokale en regionale bedrijfsleven bereid gevonden om hun steentje bij te dragen. De GoudApot heeft ons ondersteund. Dat betekende een extra opsteker voor het gratis benefietconcert. Centric heeft een belangrijke rol gespeeld in het realiseren van het project de Verhalentafel. Cactus Marketing heeft zich dit jaar mede ingezet voor publieksactivatie via Facebook. Middels onze campagne 'Kom in Verzet' is het museum in een stroom van artikelen voor langere tijd onder de aandacht gebracht van het Goudse en regionale publiek.

FINANCIËEL OVERZICHT 2017

Financiële jaarrekening

<u>BATEN</u>	Begroting	Realisatie
1. Opbrengsten museum	22.400	36.327
2. Opbrengst activiteiten / projecten	30.700	22.939
3. Subsidies	28.500	28.099
4. Donateursgelden	4.000	4.080
5. Giften	40.000	42.610
TOTAAL	125.600	134.055
<u>LASTEN</u>	Begroting	Realisatie
6. Personeelskosten	55.000	74.155
7. Kosten activiteiten	23.700	12.135
8. Huisvestingskosten	20.550	4.826
9. Beheerskosten	14.900	15.239
10. Overige kosten	11.250	27.413
TOTAAL	125.400	133.768
Voordelig exploitatiesaldo	200	287

Exploitatiesubsidie

Gemeente Gouda	€	22.082
----------------	---	--------

Waarderingsubsidies gemeenten

Gemeente Brielle	€	777
------------------	---	-----

Gemeente Krimpenerwaard	€	709
-------------------------	---	-----

Gemeente Rijswijk	€	3.404
-------------------	---	-------

Gemeente Zuidplas	€	1.127
-------------------	---	-------

Totaal:	€	6.017
----------------	----------	--------------

Inkomstenbronnen divers

Museum voor Vrede en Geweldloosheid faciliteren expositiemogelijkheid	€	3.600
--	---	-------

Stichting Utopa	€	40.000
-----------------	---	--------

Totaal:	€	43.600
----------------	----------	---------------